

<p>Izhaja vsakega 10. in 25. v mesecu.</p> <p>Naročn na do konca leta 1927 12 Din.</p> <p>Številka pošto-čekovnega urada Ljubljana 12.592.</p>	<p>Nova</p> <h1>Samouprava</h1> <p>Glasilno gospodarstva, prosvete in politike.</p>	<p>Uredništvo in upravnništvo: Kočevje št. 18.</p> <p>Telefon št. 5.</p> <p>Oglasi: mali beseda 2 Din, sicer po dogovoru. V uredniškem delu vrstica Din 10.—</p>
--	---	--

Vsebina: Razmerje Jugoslavije do Italije in Nemčije. — Francosko-jugoslovenska obrambna pogodba. — Naša notranja politika — Zveza Slovenije z morjem. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Kočevske novice. — Inserati.

Razmerje Jugoslavije do Italije in Nemčije.

Kočevje, dne 24. novembra 1927.

Jugoslavija zavzima v zunanji politiki v splošnem isto smer kot jo je zavzimala kraljevina Srbija: predvsem slovansko in frankofilsko, z Italijo prisrčno prijateljsko, z ostalimi državami prijateljsko, a korektno-prijateljsko le tam, kjer drugače ne gre. Z Nemčijo Srbija navzlic „Drang nach dem Osten“ ni imela direktno nikdar težkih diferenc; nasprotno, da ni bilo pred svetovno vojno Avstro-Ogrske, ki je hotela kot nemška avantgarda na Balkan in Solun, ni bilo ovire, da ne bi postalo razmerje med Nemčijo in Srbijo prisrčno prijateljsko. Italijo je vezalo na Srbe in kraljevino Srbijo isto stremenje: osvoboditev sorojakov izpod tujega jarma in isti neprijatelj: Avstroogrška monarhija. V tej smeri sta vodilna dva italijanska patrijota, Manzini in Garibaldi, ki sta idejno in organizatorično položila temelj leta 1870 ujedinjeni Italiji, zapustila italijanskemu narodu važen političen testament: sodelovanje in večno prijateljstvo z Jugoslovani. Ta testament je posvedočil svojo veljavo navzlic trozvezi v predvojnih avstro-balkanskih homatijah, zlasti pa ob svetovni vojni, ko so se jugoslovanski prostovoljci in srbski vojaki na italijanski fronti tako ob Soči kot v Tirolu ramo ob rami borili in skupno prelivali svojo srčno kri za skupno osvobojenje svojih bratov.

Logično bi bilo, da so mirovne pogodbe, ki vežejo skupne interese obeh narodov, med obema državama, Italijo in Jugoslavijo, nerazdružna vez v zunanji politiki, a v notranji in gospodarski trden temelj za obojestransko plodovito medsebojno trgovsko in gospodarsko politiko. To tembolj, ker bi na ta način bil vstvarjen ob Adriji, Jonskem in Egejskem morju trden blok, ob katerem bi se vse tuje špekulacije razbile.

• Toda fašistična Italija je v svoji politiki nasproti nam zapustila testamentarično platformo zunanje politike svojih najboljših sinov ter se je vrgla v — avanture. Zavedamo se, da je težka ta beseda, toda je edino umestna. Fašistični diplomati imajo v ustih in na papirju za nas sladke besede prijateljstva. Zanašajoč se na zadane besede in podpise na pogodbah, smo podpisali rapalsko in St. margheritsko pogodbo z Italijo, pustili Reko itd. ter bili pripravljeni

skleniti še celo nettunske konvencije, ki vsebujejo taka določila, ki jih zamore le resničen prijatelj dati resničnemu prijatelju. Toda predno je prišlo do ratifikacije teh konvencij, je odkrila fašistična Italija svoj pravi obraz: italijanska fašistična diplomacija nas je hotela imeti za norca ali pa za nezrelega otroka, kateremu se obljubi cukrčke, da pa šibo, če ne parira. In mi ne moremo ratificirati takih konvencij, ki nezanesljivemu sosеду lahko odpro ne samo gospodarska ampak tudi špijonažna vrata na stežaj. In da nas Italija hoče pogoltniti v tej ali oni obliki, ne smatra niti več za potrebno, da bi posebno skrivala...

Pri tem položaju je jasno, kje naj naša diplomacija zastavi svoje delo. Italija je mogočna le tako dolgo, dokler ni mejašica še kake druge velesile kot je Francija in s katero ima še kake neporavnane račune. Nehote se navrguje Južna Tirolska in pa stremenje Nemcev po združitvi z Avstrijo. Ako bo stal na Brennerju pruski vojak s pikelhavbo, za njim pa 75 milijonov vzorno discipliniranih Nemcev, ki jim bo malenkost postaviti in sijajno oborožiti armade 10 milijonov mož, gledajočih v rožno svežo in solčno deželo Dietricha von Bern, vabečo jih v svoje plodno naročje, potem z Bogom la prepotenza italiana... Klasični medvojni vzklci obsoških junakov „mamma mia“ utegnejo zopet pridobiti na veljavi...

Vpraša se le, jeli v našem interesu, da se združi Avstrija z Nemčijo in da dobi po soški dolini ali furlanski nižini s Hamburgom vzporedno pljučno krilo, Trst-Venezia. Ne bo li Nemčija hotela dalje — da se združi s Švabi, da pride do Carigrada, Soluna — z eno besedo, da skuša realizirati predvojni pangermanski ideal na naših razvalinah?

O tem se da debatirati.

Toda eno je gotovo: dve velesili na Adriji sta nam manje nevarni kot ena.

In morda je s to formulo že rešeno postavljeno vprašanje.

Quo vadis, Italia?

S.

Francosko - jugoslovanska obrambna pogodba

je še vedno živahen in aktualen pokret svetovnega časopisja ter v njegovem ozadju stoječega diplomatskega sveta. Ni čuda; Francija je prva vojaška in finančna velesila na evropskem kontinentu, a v svetovni politiki stoji v eni vrsti z Anglijo in Zedinjenimi Dr-

žavami S. A. Ako se taka svetovna velesila prvega reda zveže z najmočnejšo državo na Balkanu in v Podonavju, glavnem gnezdu medsebojnih političnih intrig velesil, in to javno in premišljeno ter v trenutku, ko se je italijanski fašistični tiger pripravljal že takorekoč na zahrbtnen naskok, mora tak korak izzvati v prvem trenutku senzacijo, nato pa premišljevanje, ocenjevanje in pri napačnem kalkulatorju — mačka.

Slednjega občuti in niti ne more skriti italijansko fašistično časopisje in to temmanje, čim bližje stoji duceju, dočim so fašistični prijatelji v naši sosesčini previdno jeli trobiti umik.

Položaj se je popolnoma spremenil. Jugoslavija nima napadalnih namenov; ona rabi še eno celo človeško dobo, da se uredi in prelije v svoji notranjosti v novo homogeno nacionalno enoto višjega tipa z lastno državo kot nacionalnim predstavnikom v internacionalnem koncertu. Pogodba s Francijo pravi, da kdor napade Jugoslavijo, je istočasno napadel tudi Francijo. Isto Francijo, ki je vrgla ob tla prvo vojaško državo na svetu, cesarsko Nemčijo, pred katero se je pred svetovno vojno faktično tresla vsa Evropa.

Interesantni so glasovi svetovnega časopisja o tej zvezi. Da fašistično časopisje besni, je umevno samo ob sebi ter je samo dokaz, kako dobro smo jo pogodili s to zvezo, ki nam garantuje mir ter normalen gospodarski in državni razvoj za desetletja. Nemško vodilno časopisje smatra to zvezo za naravno in logično; tolmačijo kot zatvoritev vrat italijanskim osvojevalnim načrtom na Balkan ter da med vrsticami občutiti svoje soglasje, da ne rečemo prikrito veselje nad tem političnim dogodkom. Tudi to je umljivo; Italija poitalijančuje staro germansko ozemlje 200.000 pristnih nemških južnih Tirolcev ter hoče igrati istočasno sodnico in nekako dobrohotno pokroviteljico isti Nemčiji, ki je Italijo finančno postavila na noge, a je ni nikdar smatrala za posebno resno. Angleško časopisje je deljeno; konzervativno se drži precej rezervirano ter piše bolj simpatično za Italijo kot za nas. Levičarsko, to je liberalno in delavsko, posebno slednje, pa privošči Italiji to krepko lekcijo. Bodočnost v Angliji pa imajo levičarske stranke; konzervativci so sicer še na vladi, toda predstojenče volitve v l. 1928 jih bodo brez dvoma pomedle. Ni brez interesa, da tudi sovjetsko časopisje ni nasprotno tej zvezi, ki jo takorekoč pozdravlja.

Vse svetovno časopisje pa soglašajo v eni točki: da ta pogodba pomeni preobrat poli-

tike v Podonavju in na Balkanu in to ne v korist lačnih in brbljavih italijanskih načrtov ter da je že nekoliko zapravljeni prestiž naše države v tem delu Evrope zopet vzpostavljen.

Naj rečejo drugi kar hočejo, eno pa sigurno drži: naša bodočnost je s to obrambno pogodbo zagotovljena. In to je glavno.

Naša notranja politika

stoji na eni strani v znamenju dela za državni proračun, ki bo v veljavi od 1. aprila 1928 do 31. marca 1929, na drugi strani pa zakonodajnega dela Narodne skupščine, da se uvede že enkrat po celi državi enako sodstvo in enako upravo. Načrt državnega proračuna, kot ga je predložil Narodni skupščini finančni minister, znaša blizu enajst in pol milijard dinarjev ter izkazuje 35 milijonov Din primanjkljaja, ki ga bo treba kriti z dohodki, ki jih bo treba šele najti. Precejšnje postavke zavzemajo letna odplačila državnih dolgov (266 milijonov) in invalidnine (312 milijonov). Tudi penzije raznim večinoma še delazmožnim uradnikom izkazujejo visoko postavko. O tem proračunu se bo skupščina posvetovala skozi štiri mesece. Istočasno bo delala na donšanju novih sodnih in upravnih zakonov. Predlagana so po celi državi s reska sodišča kot najnižje edinice; v celi državi jih bo 344. Nad njimi in pa za večje stvari bodo pristojna Okrožna sodišča. Najvišje sodišče, Kasacija, bo v Zagrebu.

Da se ta organizacija sodišč gladko izvrši, bo rabila država lahko premestijive sodnike, da porabi lahko vsakega tam, kjer bo dajal največ garancije po svojih sposobnostih za uspeh. Vsled tega bodo stavljeni vsi sodniki za tri leta na razpoloženje justičnemu ministru.

Zaeno s proračunom je predložil finančni minister Narodni skupščini tudi finančni zakon za finančno leto 1928-29. V čl. 2 dodeluje ta oblastim potrebne dotacije, v čl. 39. odreja ukinitve upravnih sodišč v Skoplju, Dubrovniku in Celju, ki nimajo dovolj dela. Delokrog celjskega se prenese na Zagreb. V čl. 42 se zopet določa število gimnazij v celi državi na 80. Ostale se morajo ukiniti, torej 56 od 136. Katere se ukinejo, bo odločil ministerski svet na predlog ministra prosvete. Omejitev glede Slovenije, to je da bi ta člen za Slovenijo ne veljal, še ni predlagana. Čl. 44 pooblašča ministerski svet, da sklepa o tem, katere fakultete naj se v državi ukinejo ter o ureditvi ene Višje pedagoške in ene Višje veterinarske šole v državi.

Poskusi za stapljanje strank ali stvarjanje blokov bodisi v svrhu opozicije bodisi v svrhu oborenja obstoječe vlade in vstvaranja nove so v zadnjem času ponehali. Toda Pribičević trdi, „da se nešto izza brda valja“. Pričakovati je torej, ker je pavza, da se „privolja“ v tem oziru kaj bolj realnega nego se je doslej. Sicer ne bo nič.

Zveza Slovenije z morjem

je od prometnega ministra potrjena. Šla bo preko Kočevja, s tem, da se podaljša sedanja kočevska železnica, ki sedaj preneha v Kočevju, do hrvaške, čez Kulpo in do železnice, ki veže Zagreb z morjem in Sušakom. Gospod minister ni potrdil Musilove proge, ki bi bila šla skozi sedaj osamljene slovenske obkulske občine Banjaloka in Fara, pa tudi ne Župnekove, ki bi bila šla na Kočevsko

Reko, Čabar in Delnice. Gospod minister je potrdil takozvano Klodičevo progo, ki bo šla iz Kočevja na Mozelj, Stari trg in preko Radencev na Vrbovsko. S tem so za enkrat vse druge proge odstavljene z dnevnega reda.

S to odločitvijo, ki v jedru pomeni zmago ministra Puclja, je dobila težak udarec politika poslanca Škulja v okraju Kočevje. Začetkom so bili vsi faktorji za Musilovo progo, ki bi šla čez Banjaloko in Fara na Brod-Moravice. Tudi poslanec Pucelj, ki je stopil še celo v pripravljavni odbor. Občini Banjaloka in Fara sta takrat z ogromno večino volili gospoda Puclja za poslanca. Ko je stari konkurent poslanca Puclja, župnik in poslanec Škulj, videl, da so vsi faktorji za Musilovo progo, je naenkrat povzel glavno besedo v tej stvari. Na shodih v kočevskem okraju, predvsem v Banjaloki in Fari, po „Domoljubu“ in „Slovenu“ — povsod je briljiral poslanec Škulj z Musilovo progo, da bi jo on takorekoč prinesel. Ljudstvo je mislilo, da je vse zlato, kar se sveti, in je šlo za poslancem Škuljem. Medtem je postal Pucelj minister; v nasprotju s posl. Škuljem in svojim odborniškim mestom v pripravljavnem odboru za Musilovo progo se je pridružil naenkrat onim, ki so propagirali Klodičevo progo; s svojim vplivom kot član vlade je dosegel, da se je julija 1922 uzakonila Klodičeva proga.

Navzlic temu niso poznavalci gospodarskih prilik ob eni in drugi progi držali Klodičeve proge za resno. Niti interesirani prebivalci sami ne. Odločilo pa je vojaštvo oziroma strokovnjaki v Beogradu, ki so se spomladi in poleti 1927 mudili v terenu. Pri tem je Musilova hitro padla; glavni boj je šel le še za to, ali naj obvelja Klodičeva ali Župnekova proga preko Čabra na Delnice. Čabar pa leži iz vojaškega vidika očitno preblizu meje.

Odločitev iz vidika gospodarskih interesov sigurno ni najboljša. Toda boljše nekaj kot nič. Tudi s to progo pridobi Slovenija in Kočevje. Oblasti in drugim samoupravam ter interesentom je pa na prosto dano, da ev. s primernim posojilom ali obligacijami, ki bi jih vzeli interesenti in rentniki, zgrade oblastveno železnico, in sicer Slovenci na kranjski strani do Čabra, Hrvati pa na Hrvatski istotako. Taka gospodarska železnica bi se bogato izplačala in bi nosili papirji lep dohodek.

Zaeno z novo progo se preuredi tudi proga Ljubljana-Kočevje v progo prvega reda, tako, da bosta Ljubljana in preko Sevnice-Št. Janža-Straže in Kočevja ter tudi Maribor zvezana z brzovlaki preko našega ozemlja z našim morjem ter vse zaledje z direktnimi vozovi z Dunaja, Prage, Münchena in Berlina.

Sedaj je treba za izbrano progo složnega sodelovanja, da se čimpreje uresniči.

Iz NRS.

Seja Glavnega odbora NRS se vrši predvidoma o božičnih praznikih.

Klub narodnih poslancev NRS je izvolil, kot znano, svojim predsednikom ministerskega predsednika Veljo Vukičevića. O kakem nesoglasju v klubu ni več ne duha ne sluha. Nasprotno, dasi največji parlamentarni klub, ki šteje 112 mož, je klub narodnih poslancev NRS danes v začudenje cele javnosti najbolj discipliniran klub v parlamentu. Oni, ki so mislili, da ga bodo razbili, se danes sami vijejo v sumljivo nevarnih političnih krčih. Klub narodnih poslancev NRS

je kot najvišja politična instanca stranke danes vzor ostali stranki in strankinim organizacijam v provinci. Te treba da gredo, ne glede na začasno zvezo s SLS, tudi v Sloveniji nemudoma na složno delo za razširitev Narodne Radikalne Stranke in poglobitev njenih načel. Ker zveze pridejo in se sklepajo, pa tudi lahko preidejo, stranka je treba pa da ostane, pa naj pride kar hoče. In vsakdo mora skrbeti najprvo za svojo hišo in šele v drugi vrsti za ono prijatelja sosedu.

Seja Mestnega odbora NRS Kočevje se vrši dne 7. decembra ob 8. uri zvečer v posebni sobi gostilne „Kiklatl“.

Tedenske vesti.

† Grof Vladimir N. Bobrinsky je te dni zaključil življenja pot v Beogradu. Grof Bobrinsky je bila markantna in vodilna politična osebnost v ruski politiki slavjanofilske smeri. Z znanim generalom Volodomirovom sta delala roko v roki ter še pred anekcijsko krizo navezala stike z jugoslovansko, zlasti slovensko akademično mladino. Grof Bobrinsky je bil leta 1908—1912 ponovno v Sloveniji, kot turist seveda. Obiskal je Bled, Bohinj, Gorico, Trst itd. ter navezal z mlajšo slovensko generacijo izborne stike. V ozki zvezi je bil tudi s takratnim ljubljanskim županom in državnim poslancem Ivanom Hribarjem. Obiskal ga je ponovno v njegovi metropoli v Cerkljah na Gorenjskem, kjer je hotel kupiti grajščino Stermole, da bi imel tako stalno pretvezo za bivanje med Slovenci. Njegova poročila o Slovencih so v merodajnih ruskih krogih napravila silen vtis; da ni bilo boljševiške revolucije in da je slovanska Rusija sodelovala pri mirovnih pogodbah, bi zapadna in severna meja Jugoslavije, pa tudi južna, izgledala danes nekoliko drugače. Avstrijska vlada je kmalu zaslutila prave namene bivanja grofa Bobrinskega med Slovenci; smatrala je, da ni v njenem interesu, da bi bili Rusi glede nas informirani, in mu je namignila na — odhod. Navzlic temu se je Bobrinsky še ponovno vrnil. — V Jugoslaviji mu ni bilo poslano z rožicami kot žalibog večini bratov Rusov pri nas ne; vendar pa je imel dostojno eksistenco. Večnaja mu pamjat!

† Rumunski ministerski predsednik Jonescu Bratianu. Ta vest je kot iskra prešinila včeraj politični svet. Baje je umrl na posledicah operacije v grlu. Nekontrolirane vesti pa trdijo seveda drugače — da na zahrbtnem strupu. Smrt Jonesca Bratianu pomeni v Rumuniji važen političen mejnik. Kot je njegov oče Joan Bratianu kot vodja liberalne stranke politično, gospodarsko in finančno uredil Rumunijo ter jo proglasil za kraljestvo, tako je njegov sin Jonescu Bratianu povečal očetovo dedščino v Veliko Rumunijo. Bil je, dasi liberalec, faktično bolj konservativne smeri ter se je naslanjal v svoji politiki predvsem na veleposestnike in vojaško-policijsko moč. Njegov politični in osebni nasprotnik je bil bivši prestolonaslednik Karl, ki pa se je moral umakniti ter prepustiti mesto svojemu nedl. sinu. V zunanji politiki je bil frankofil, kar je prineslo Rumuniji ogromnih koristi in več kot dvojni prirastek na deželah in bogastvu. Njegov nasprotnik general Averescu je kot znano italofil, Marghiloman germanofil. Smrt Jonesca Bratianu pomeni očitno mejnik v rumunski notranji in zunanji politiki. Predvsem bo hotela Italija uveljaviti svoj vpliv, morda s pomočjo Karla. Morda se ji po-

sreči za trenutek; toda vsaka dežela se mora ravnati po stvarnih interesih in ne po željah še tako visoko stoječih oseb. Zato tudi to spremembo v Rumuniji sprejemamo kot hladen opazovalec, dasi smo izgubili dobrega prijatelja. N. p. v m.

Cepitev boljševikov v Rusiji? Te dni so bili izključeni iz oficijelne ruske komunistične stranke Trocki, Zinovjev, Radek in tov., torej voditelji opozicije, in to na inicijativo ministerskega predsednika Stalina ter državnega predsednika Rykova. Razvoj ruske revolucije sili neugnano na desno, v kapitalistično smer. To vedo dobro tako Stalin kot Trocki in tov. Boj za pravovernost idej je le plašč, s katerim odevajo ruski boljševiki svoj osebni boj za oblast. Zato gre in nič drugega. Zaenkrat izgleda, da ima večino adutov Stalin v rokah. Trocki in Zinovjev ter tovariši hočejo apelirati na delavske mase; doživeli bodo težko kaj drugega kot to, kar so že tudi drugi veliki voditelji: masa gre z onim, ki ima oblast ali o katerem upa, da si jo sigurno osvoji.

Umrl je 25. novembra v Kočevju gospod Viktor Schleimer, ugleden posestnik, gostilničar in mesar v Kočevju. Bil je mož poštenjak starega kova. Preostalim tudi naše sožalje.

Bivši nemški cesar Vilhelm je postal svak ruskega begunca in solople-salca. Sicer odločno in energično proti svoji volji, toda kaj se hoče — tudi sestre cesarja imajo tisto dragoceno žensko lastnost, ki se ji pravi — zatelebanost. Ako bi imel Vilhelm še kajzersko moč, bi bil svoji 62 letni sestri Viktoriji že zabranil, da se poroči s 23letnim Rusom, pa čeprav je korenjak in 1 m 92 cm visok ter v vsakem oziru krepak fant — toda ostali so le še spomini in Njena cesarska visokost ima iste pravice kot vsaka druga državljanka sedaj demokratične Nemčije. In tako se je zgodilo, da se je dne 21. novembra ob pol 4. uri popoldne v Bonnu, sicer ob vsem cesarskem sijaju, spremenila N. V. princezinja Viktorija v navadno državljanko gospo Viktorijo Zubkov. Časi se pač spreminjajo in žnjimi tudi ljudje. Vilhelm ni nič gratuliral.

Udruženje vojnih invalidov, krajevni odbor v Kočevju vabi k odborovi seji, katera se vrši dne 4. decembra 1927 ob 2. uri popoldne v prostorih gostilne Hönigmann (Gruber) vse bivše vojake iz svetovne vojne, da se pogovorimo glede spomenika padlih vojakov iz občine mesta Kočevje. Odbor.

Osemdesetletnico svojega rojstva bo praznovala v nedeljo dne 27. novembra mati nesrečnega zadnjega ruskega carja Nikolaja II., carica-mati Marija Feodorovna. Kot znano je carica-mati danska princesa Dagmar poročila orjaškega carja Aleksandra III., očeta Nikolaja II. Princesa Dagmar je bila zaročena najprej s prestolonaslednikom Nikolajem, ki je pa 12. junija 1864 v Nici nenadoma umrl in na smrtni

postelji zaobljubil brata Aleksandra, poznejšega carja Aleksandra III., sina Aleksandra II., da bo poročil njegovo zaročenko, kar se je izvršilo 28. oktobra še istega leta. Za časa balkanske rusko-turške vojne l. 1876-77 je spremljala vrhovnega komandanta, svojega moža prestolonaslednika na Balkan ter je v obliki navadne bolničarke stregla v vojaški bolnici v Ruščuku, ne da bi bil kdo slutil, kdo da je lepa in skromna bolničarka. Ko je bil 1. marca 1881 plemeniti ruski car Aleksander II. od rusko-židovskih nihilistov umorjen, je postala na strani svojega soproga carica. Leta 1888 je tudi na njega izvršen atentat, ki se je pa ponesrečil. Leta 1894 ji je umrl soprog, star komaj 50 let, in prišel je na prestol njen sin Nikolaj II. Težka nesreča na Kulikovskem polju pri Moskvi ob priliki kronanja ni pomenjala nič dobrega. Ko se je l. 1917 Nikolaj odpovedal kroni, so zaprli boljševiki tudi carica-mater na Krim, odkoder so jo prepeljali Angleži šele 1919 na gradič v Danski, ki ga je 52 let popreje zapustila kot upapolna nevesta... Rusi v naši državi bodo 80 letnico carica-matere svečano proslavili.

Zrakoplovni promet med Beogradom in Zagrebom se začne dne 15. februarja 1928. Pot bo preletena v dve in pol ure z brzino do 180 km na uro. Promet bo otvorilo društvo Aero-Klub. Letelo se bo z avioni tipa „Potez“, s katerim je Sondemajer bil v Bombayju ter srečno prišel nazaj. Pozneje se otvorijo linije Beograd-Bitolj in Beograd-Sarajevo, ev. tudi Split. Beograd se bo vključil v svetovne poletne linije. Kaj pa Ljubljana?

Kočevske novice.

Pritožbe proti veljavnosti nemške, SLSarske in SDSarske kandidatne liste za občinske volitve v Kočevju so vložene. Ker trdi kočevski dopisnik v „Slovincu“, da so vložene le v svrhu zavlačevanja, mu bodi povedano, da so pritožbe vložene vsled tega, ker so na nemški in klerikalni listi ugotovljeni falzificirani podpisi. Ker zakon točno določa, da je lista s potvorjenim podpisom neveljavna, bo menda tudi kočevski dopisnik uvidel, da se neveljavnim listam ne more dodeljevati mandatov, ampak le veljavnim, ter da je torej devet nemško-nacionalnih in tri SLSarske mandate dodeliti veljavnim listam. Upamo, da ne bo potreba, toda ako bo, bo pa to naše stališče podkrepilo pač Upravno sodišče, ki sigurno ni eksponent tajništva morda kakšne politične stranke.

Stanovanjska akcija v Kočevju se je jela gibati. Nujno je potrebno, da se dobi več stanovanj in to zdravih stanovanj. Županstvo mestne občine je, kot znano, sklenilo energično podpreti stanovanjsko akcijo. Obrnilo se je v ta namen tudi na Premožensko upravo mesta Kočevje, ki razpolaga

z velikimi kapitali, kateri so ji bili darovani od Marije Terezije v svrhu napredka in podiga mesta Kočevje. Zaprošilo jo je, naj bi v okvirju svojih nalog, to je za napredek in podiga mesta, oskrbelo občini odgovarjajoča stavbišča ter jih dala občini po primerni ceni, to je po možnosti znižani, na razpolago. „Slovenec“ z dne 24. novembra t. l. v tem oziru poroča:

Nakup stavbišč. Na svoji seji z dne 27. okt. t. l. je Premoženska uprava sklenila nakup primernih stavbišč za zgradbo 5 do 6 eno- in dvonadstropnih stanovanjskih hiš, ki jih bo stavila nato mestni občini Kočevje na razpolago po znižani ceni za zgradbo hiš. Pri tej seji se je upraviteljstvu Premoženske uprave nasvetovalo, da povpraša po primernih stavbiščih in njih cenah najprej v sredini mesta, da se zazidajo prazni prostori, ako pa takih prostorov ob primernih cestah v sredini mesta ne bi bilo, naj poizve za cene stavbišč v oni smeri mesta Kočevje, v kateri se bo mesto gotovo razvijalo, to je v smeri proti kolodvoru. Pri tem naj se gleda, da se ne skazi sluke mesta in da so dani pogoji za kanalizacijo in vodovod. Tudi v higijeni in sanitetnem oziru naj zemljišče odgovarja. Gerent si je v smislu sklepa ogledal stavbišča in ugotovil, da je za zidavo stavbišč najbolj primeren svet g. Kristine Hönigmann, gostilničarke, Kočevje 191, ker je tudi najcenejši izmed parcel ostalih, ki zahtevajo za en kvadratni meter 50 Din in še višje, ona pa zahteva za kvadratni meter le 23 Din. Radi tega je sklenil kupiti ta kompleks, ki bi znašal 7284 kvadratnih metrov po 23 Din, t. j. skupno 167.532 Din. Eventuelne pritožbe naj se vložijo v roku 14 dni.

To je točno. Pri tem sklepu sosveta dne 27. oktobra je bil navzoč tudi mestni župan. Proti temu nakupu so se kot svoje dni proti občinskemu sklepu zopet pritožili eksponenti Bauernpartaj in sicer advokat Dr. Hans Arko, Robert Ganslmayer, gostilničar Gustav Verderber, mesar Alojz Hönigmann, krojač Rudolf Jonke, gostilničar Rajmund Erker in trgovec Matija Rom ter seveda trgovec Alojz Kresse iz popolnoma neresnih razlogov. Pritožila se je tudi kočevska SLS, da se ne zameri Nemcem, toda ona navaja vsaj navidezno upoštevanja vredne razloge ter stavlja tudi par pametnih predlogov. Razumimo, če se prit žijo Nemci kot hišni posestniki, ki se boje, da bodo vsled zidave novih hiš pri oddaji stanovanj morali morda nekoliko popustiti od najemnine, razumimo tudi politično špekulacijo SLS da drži v tem oziru z Nemci, toda nikakor pa ne moremo razumeti, da se proti takemu nakupu, ki garantira cenejšo oddajo stavbišč, pritožujejo slovenski ljudje, ki nimajo hiš, ki stanujejo v tujih hišah ter deloma sami iščejo pripravnihi stavbišč za nizko ceno, deloma pa so le mimogrede v Kočevju ter so dovolj inteligentni, da bi lahko sprevideli, kaj taka akcija za Kočevje pomeni. Teh ljudi, to je podpisnikov tretje pritožbe,

Zadružna gospodarska banka d. d., Ljubljana

podružnica KOČEVJE, Ljubljanska cesta.

Centrala Ljubljana.

Delniška glavnica in rezerve: nad 16.000.000 Din.

Vloge: nad 250.000.000 Din.

Promet: nad 11.000.000.000 Din.

Nakup in prodaja valut in deviz po dnevnem kurzu.

Nakazila v tu- in inozemstvo najhitreje in najceneje.

Podružnice: Celje, Djakovo, Kočevje, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled.

Vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice proti ugodnemu obrestovanju.

Menični eskont. Lombardiranje vrednostnih papirjev.

Kulantna provedba vseh bančnih poslov.

ne razumemo. To pritožbo so podpisali advokat Dr. Rajh, trgovec Jernej Logar in hotelir Klemenčič. Ali trgovcu ali hotelirju ali advokatu škodi, če se mesto razširi, če bo več prometa in če dobe tudi naši ljudje s pomočjo Premoženske uprave kakšen košček sveta po znošljivi ceni? Oni sigurno ne bodo utrpeli pri tem niti najmanjše škode. Stvarnega razloga proti takemu napredku ni; ostane torej le še eden: političen. To kažejo tudi vse tri pritožbe: zložene so kot skrinjice dne 30. oktobra. Vse družijo ista vez. Smo skromnega mišljenja, da bi v tako važnih vprašanih ne smela odločati politika, ampak stvarnost in korist celokupnosti. Pravijo, da je kupljeni svet močviren itd.; ali niso še pred nedavnimi leti regljale žabe tam, kjer stoji danes vila Dr. Sajovica, ki je tako suha, da se v kletih lahko zložno stanuje? Ali kjer stoji Beljanova hiša z gostilno? Močvirje, kjer je, ne sega niti ped globoko; pod njo je pa nepremočljiva na metre globoka glina, na katero se lahko poljubno in sijajno zida. In to ob Ljubljanski cesti, glavni kočevski mestni prometni žili. A kupljeni svet leži med navedenima dvema hišama, ki prav nič ne močita in sta se podignili ob še slabših pogojih terena. In prav lepo se sliši: na živinski trg naj gredo slovenski uradniki in delavci zidat. Tako predlagajo pritožniki. Tja za pokopališče. Zakaj ne kar na pokopališče? Aii v Šahen k mrhovini? In gospod Anton Hauff da bi rad pri Šahnu in živinskem trgu tudi nekaj prodal, tako da bi se za hišo Ganslmayerjeve žene napravila ena ulica. Vse dobro. Kdor hoče iti na živinski trg ali v Šahen zidat, saj gre lahko. Premoženska uprava naj stavi ta svet kar na razpolago. Enako naj ga stavi g. Hauff v sporazumu z g. Ganslmayerjem. Kdor hoče, naj zida doli. Toda kdor hoče zidati v mestu, bo pa potrkal pri občini za ta svet, ki ga je kupila Premoženska uprava. To tem bolj, ker bo za pokopališčem šla nova železnica in se še ne ve, kje. Isto velja za svet na cesti na premogokop.

Vsekakor se je pa koalicija nemških nacionalcev z nekaterimi demokrati in SLS v tem vprašanju in s svojimi ne preveč resnimi pritožbami prav slabo izkazala; njen početje ni v korist niti mestu in njegovemu napredku, niti prebivalstvu. S politično strastjo se v takih vprašanih ne pride daleč. In v lastno meso pameten človek ne reže.

Nemški Gesangverein mestó slovenskih dijakov. Začetkom novembra so prišli tukajšnji sedmo- in osmošolci s povabljenimi gospodičnami in damami kot običajno in domenično, v hotel Trst na svoje plesne vaje. V svoje nemalo začudenje pa so našli v dvorani — nemški Gesangverein. Iz vprašanj in odgovorov so posneli, da so na ljubo nemškemu Gesangvereinu takorekoč — postavljeni pred vrata. Ko so se rebus infectis vračali domov, jih je na ulici čakala gotova nemška sodrga, ki je bila o tem očitno obveščena, ter delala nesramne opazke. Odselej so voditelji nemško-nacionalnih Nemcev v hotelu Trst kuhani in pečeni. Žnjimi vred pa par slovenskih političnih špekulantov, ki

v zvezi z nemškimi nacionalci iščejo mehkega sedeža, ker ga ne dobe med Slovenci. Mladini je dal nato krasne lokale na razpolago gospod Turzanski z gospo. Gospodu hotelirju in kinoposestniku Klemenčiču pa čestitamo na teh sijajnih pridobitvah.

Kako zamorejo in nameravajo nemški nacionalci v Kočevju vzpostaviti svojo nadvlado nad Slovenci v mestni občini? Iz svoje moči je ne morejo, ker imajo le 9 mandatov od 25, dočim je slovenskih 16. Od teh je 11 iz liste Dr. Sajovica za njih namene nedosegljivih. Upajo torej na ostalih pet. Kdo so ti? Eden je slovenski odvetnik, ki se je svoje dni odločno boril za Slovenstvo Kočevja. Temu so ponudili županstvo v nadi, da je toliko častihlepen, da bi sprejel čast župana tudi iz nemško-nacionalnih rok ter bil od njih odvisen in bil torej v resnici le njih župan. Podžupana zahtevajo zase in računijo, da bo v tem slučaju podžupan pravi župan. To seveda tudi bo, ker bi za njim, za podžupanom, stala nemško-nacionalna večina. Potem računijo na kandidata iz liste tega odvetnika, ki je okrajni sodnik. To bi bilo enajst glasov. Kot na sigurne računijo nadalje na izvoljene tri odbornike iz liste SLS, od katerih je eden profesor, drugi učitelj, a tretji železniški uslužbenec. To bi bilo 14. Na ta način naj bi se torej stvorila nemško-nacionalna nadvlada nad kočevskimi narodnimi Slovenci, ki so z 259 glasovi in 11 mandati izšli kot najmočnejša grupa iz volilnega boja. Brez ozira na izid resno utemeljenih pritožb dvomimo, da bo iz teh nemško-nacionalnih

načrtov kaj kruha. Predvsem računimo, da so tudi naši uradniki nacionalni ljudje, ki ne bodo dopustili, da bi z njih pomočjo zavel iz doslej poštene mestne kočevske hiše nemško-nacionalni veter; drugič smo pa skromnega mnenja, da nam v te nacionalno mešane kraje, kjer se Slovenci borimo za svoj obstoj, država ne pošilja zato svojih uradnikov sem, da bi delali proti slovenskim in s tem tudi državnim interesom ter da bi podpirali tu ob italijanski granici tujerodni element proti slovenskemu ali da bi morda še celo z aktivnim sodelovanjem pripomogli k nadvladi tujerodnega manjšinjskega življa nad slovenskim... Da vidimo!

Proračun mestne občine Kočevje, uprava občine, znaša 437.655 Din za l. 1928 na izdatkih ter 449.707 Din na dohodkih. Prebitok torej okroglo 12.000 Din. Primanjkljaj se pokrije s 75% naklado na direktne davke ter naklado na alkoholne pijače. Predviden je med drugim tudi hodnik ob cesti na rudnik oziroma v Šalkovas, da ne bodo otroci gazili globokega blata v šolo. Proračun Mestne elektrarne in vodarne znaša na izdatkih Din 496.735, a na dohodkih Din 497.469. Din 100.000 je rezerviranih za projektirano zvezo za nabavo toka s Trboveljsko premogokopno družbo. Slednji je že razobešen, da se lahko vsak volilec na župana pritoži ali doprinese svoje ugovore.

20 posestev

različnih velikosti in različnih cen v kočevskem okraju na prodaj. Vprašati upravo tega lista.

Izdajatelj: Za Okrožni Odbor Narodne Radikalne Stranke Ljubljana-Novomesto: Dr. Ivan Sajovic, Kočevje. Urednik: Ferdo Jonke, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

ZOBNI ATELJE

BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

===== CENE IN DELO BREZ KONKURENCE! =====

DIJAŠKI DOM

KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.

Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokoncerti. — Nizke cene.

===== STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV. =====

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%